

העולם. האשה הזו עשתה כמעשיו ונדבקה בו, ראה מה הוא עשה בה - וצבתה בטנה ונפלה ירכה. והקדוש ברוך הוא אינו כף; מי שעוזב את הצד האחר ונדבק בקדוש ברוך הוא, אז אוהב אותו ועושה לו כל טוב שבעולם. עכשו, זקן, תקן עצמו, שהרי הנחש הלך לו ורוצה להתגרות בך ולא יכול.

פתח ואמר, (קהלת א) מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל תחת השמש. וכי לא בא שלמה אלא ללמד דבר זה? אלו אמר (וכי מה בא שלמה המלך ללמד בדבר זה? ועוד, אלו אמר) בעמלו שיעמל - יפה, שהרי נשאר עמל שיש בו יתרון. אלא פיון שפתוב בכל עמלו, הרי הפלל של הכל - שלא נשאר כלום שיש בו יתרון.

אמא שלא לכל אדם אמר שלמה את הדבר הזה, אלא יש אדם בעולם שמשתדל תמיד ברע ולהרע, ולא משתדל בטוב אפלו רגע אחד, ועל זה פתוב עמלו ולא כתוב יגיעו. עמלו - כמו שנגמר (תהלים ט) לשוב עמלו בראשו. ולא ראה עמל בישראל. יגיעו - כמו שנגמר (שם קכח) יגיע פפיה כי תאכל וגו'. וכתוב (בראשית לא) ואת יגיע פפי ראה אלהים. אבל עמלו, פתוב (תהלים י) עמל וכעס. השתדלותו היא תמיד לרע, ועל כך הוא תחת השמש.

בשעה שהאדם הזה משתדל ברע, על זה פתוב (איוב יח) לא נין לו ולא נכד בעמו וגו', שהרי הקדוש ברוך הוא רוצה שלא יעשה תולדות, שאלמלא יעשה תולדות, היה מחריב את העולם, ועל זה פתוב מה יתרון לאדם בכל עמלו. ומי שלא משתדל לעשות תולדות, נדבק בצד הזה של אדם רע, ונכנס תחת כנפיו.

ליה מעלמא. האי אתתא, עבדת פעובדהא, ואתדבקת בה, חזי מה דעבדת בה, וצבתה בטנה ונפלה ירכה. קדשא בריך הוא לאו הכי, מאן דשביק לסטרא אחרא, ואתדבק ביה בקודשא בריך הוא, פדין רחים ליה, ועביד ליה כל טיבו דעלמא. השתא סבא אתקין גרמיה, דהא חזיא אזיל ליה, ובצעא לאתגרא בהדה, ולא יכיל.

פתח ואמר (קהלת א) מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש, וכי לא אתא שלמה אלא לאולפא מלה דא. אלו אמר (ס"א וכי מה אתא שלמה מלפא לאולפא במלה דא ותו אלו אמר) בעמלו שיעמול יאות, דהא אשתאר עמל, דאית ביה יתרון. אלא כיון דכתיב בכל עמלו, הא כללא דכלא, דלא אשתאר כלום דאית ביה יתרון.

אמא, לאו לכל אדם אמר שלמה מלה דא, אלא אדם אית בעלמא, דאיהו משתדל תדיר בביש ולאבאשא, ולא אשתדל בטב אפילו רגעא חדא. ועל דא כתיב עמלו, ולא כתיב יגיעו. עמלו: פמה דאת אמר, (תהלים ז) לשוב עמלו בראשו. (במדבר כג) ולא ראה עמל בישראל. יגיעו: פמה דאת אמר (תהלים קכח) יגיע פפי כי תאכל וגו'. וכתיב (בראשית לא) ואת יגיע פפי ראה אלהים. אבל עמלו, פתיב, (תהלים י) עמל וכעס. אשתדלותיה הוא תדיר לביש, ועל דא איהו תחת השמש.

בשעתא דהאי אדם אשתדל בביש, על האי כתיב, (איוב יח) לא נין לו ולא נכד בעמו וגו', דהא קדשא בריך הוא בעי, דלא יעביד תולדין, דאלמלא יעביד תולדין, הוה מטשטשא עלמא. ועל דא כתיב, מה יתרון לאדם בכל עמלו. ומאן דלא ישתדל למעבד תולדין, אתדבק בהאי סטרא דאדם בישא ועאל תחות גדפוי.